

Izglītības un zinātnes
ministrija

Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūras izmantošana neformālajā izglītībā

Granta līguma Nr. 2015 – 2321/001

Rīga, 2017.gada 31.maijs

Inese STŪRE

Inese.Sture@izm.gov.lv

Šis projekts tiek finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī paziņojums atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.

Izglītības un zinātnes
ministrija

Kādēļ svarīga EKI neformālajā izglītībā?

Efektīvas pieaugušo neformālās izglītības viens no galvenajiem mērķiem ir iespējas izmantot apgūtās zināšanas, prasmes savas nodarbinātības situācijas uzlabošanai.

Šī mērķa sasniegšanai būtiska ir iegūto zināšanu un prasmju validēšana un atzīšana saskaņā ar valsts normatīvajos aktos noteikto formālās izglītības līmeni un tam atbilstošo saturu.

Nemot vērā pieaugušo neformālās izglītības piedāvājuma plašo daudzveidību, tās īstenošanas rezultātā iegūto mācīšanās rezultātu validācijai un **atzīšanai ir jābūt iespējami vienkārši pielietojamai, formalizētai, tomēr pamatotai objektīvā novērtējumā.**

Latvijā formālās izglītības sistēma ir sajūgta ar Nacionālo kvalifikāciju ietvarstruktūru (NKI), kas, savukārt, ir sasaistīta ar Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru (EKI).

Izglītības un zinātnes
ministrija

Erasmus+

Ārpusformālās izglītības atzišanas mērķi Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2014.-2020.g.

Rīcības virziens: 2.4. Izglītības iespēju paplašināšana pieaugušajiem				
Palielināta pieaugušo iesaiste izglītības aktivitātēs.	Pieaugušo izglītībā iesaistīto personu īpatsvars 25-64 gadu vecumā, %.	6,9% (2012)	9,5%	15%
	Personu, kam veikta ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenču pielīdzināšana, pieaugums gadā kumulatīvi, tajā skaitā bāzes rādītāji, %.	400 (2012)	+10% (440 pers.)	+20% (480 pers.)
Nodrošināts tālākizglītotāju profesionālās pilnveides un metodiskais atbalsts latviešu valodas kā otrās un kā svešvalodas prasmes paaugstināšanai pieaugušajiem.	Atbalstu saņēmušo latviešu valodas kā otrās un kā svešvalodas pedagogu, kuri strādā ar pieaugušajiem, skaits.	116 (2013)	70	90

Izglītības un zinātnes
ministrija

Neformālās izglītības ceļā iegūto mācīšanās rezultātu validēšana un atzīšana Latvijā, piesaistot EKI līmeņiem

Latvijā šobrīd notiek ļoti nelielā apjomā.

Tostarp, pieaugušo neformālās izglītības piedāvājums Latvijā ir plašs. Piemēram, tikai Rīgas pilsētā laika posmā 2014. gads - 2016. gada 12. oktobrim ir licencētas vai pagarinātas licences 538 pieaugušo neformālās izglītības programmām.

2011. gadā neformālās izglītības apgūvē iesaistījās 367,5 tūkstoši cilvēku

laika posmā 2011.-2015.g. neformālajā izglītībā iegūto profesionālo kvalifikāciju atzinušas ir tikai 3024 personas

Vislielākais profesionālās kvalifikācijas izsniegto apliecību skaits ir 2015.gadā, t.i. 939 apliecības, kas liecina par to, ka **mazāk nekā 0,25% no visiem neformālajā izglītībā iesaistītajiem atzīst profesionālo kvalifikāciju.**

Izglītības un zinātnes
ministrija

Mācīšanās rezultāti EKI – personas, kas mācās, apgūtais mācīšanās procesa beigās

- Tie var materializēties zināšanu, prasmju un/vai kompetenču formā;
- Sasniedzami formālā, neformālā u.c. mācīšanās procesa rezultātā.

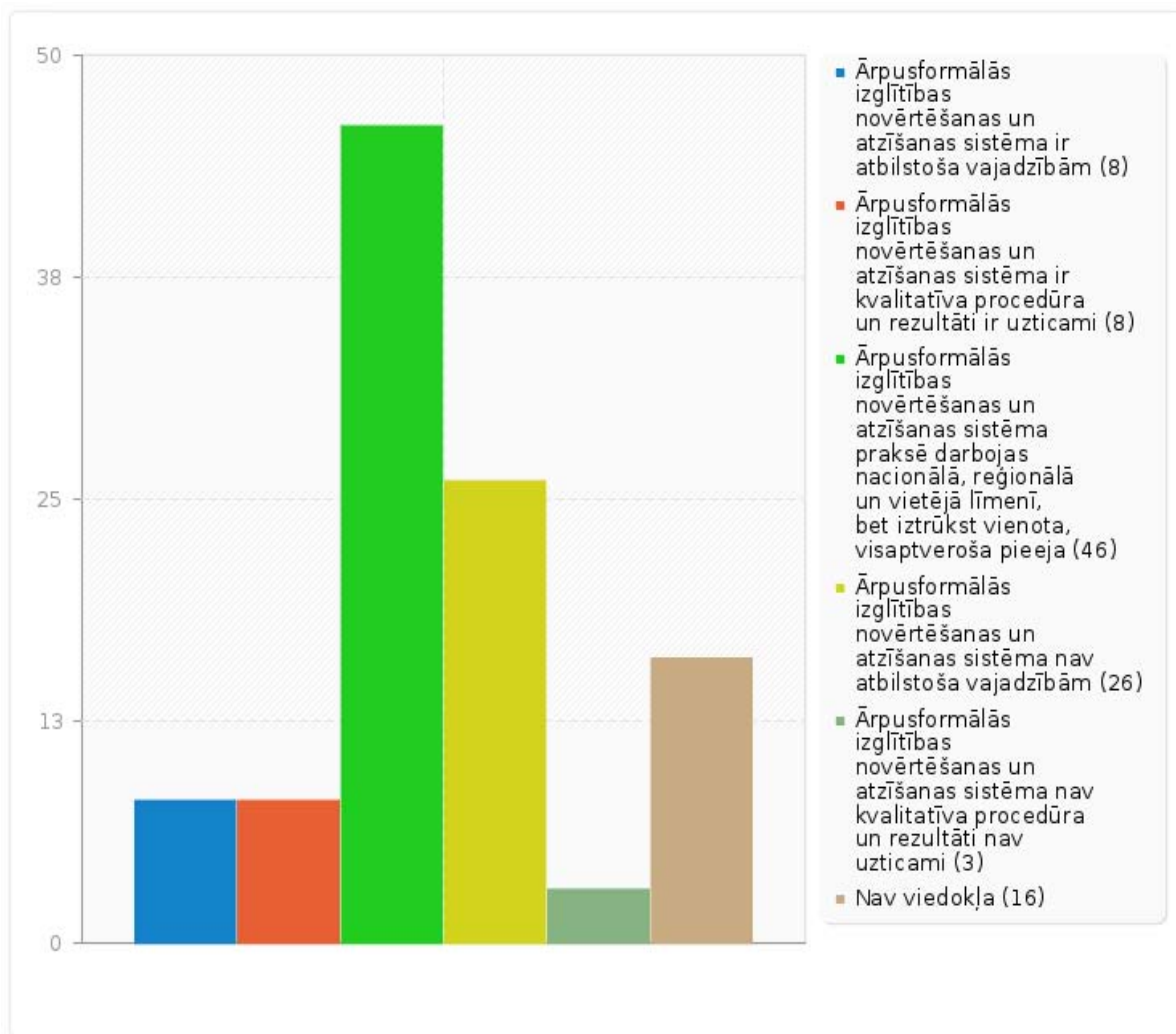
- Neformālās izglītības (mācīšanās rezultātu iegūšanas) process atšķiras no formālās izglītības, novērtējumam ir arī jāatšķiras

- **Svarīga ir savstarpēja saskaņotība – kvalifikācijai nepieciešamiem mācīšanās rezultātiem ir jābūt skaidri formulētiem, novērtējamiem, kas ir atskaites sistēma gan formālās, gan neformālās izglītības programmās**

Izglītības un zinātnes
ministrija

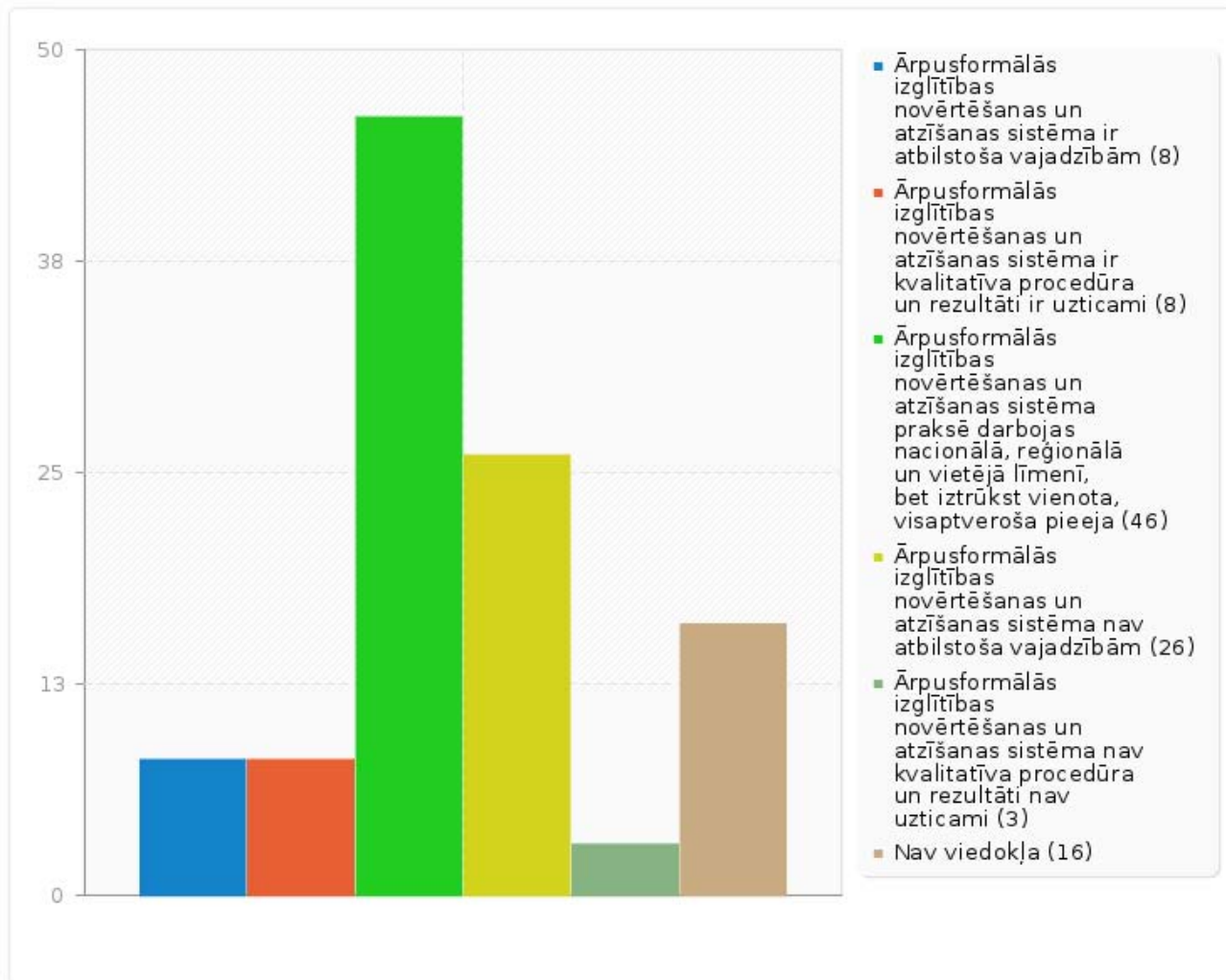
Lūdzu, novērtējiet Latvijā pastāvošo ārpusformālās izglītības sistēmas darbības efektivitāti

Izglītības un zinātnes
ministrija

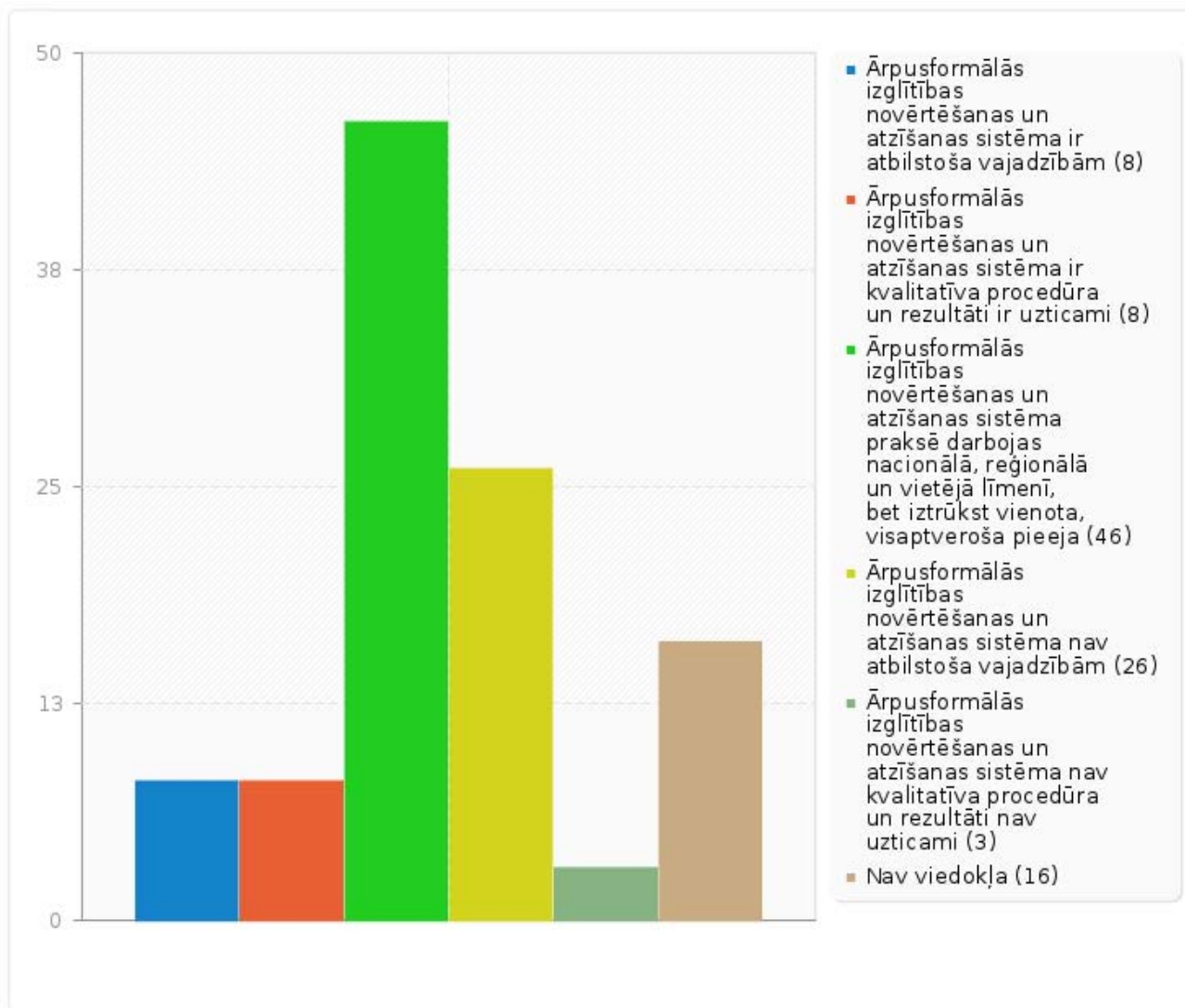
Lūdzu, novērtējiet Latvijā pastāvošo ārpusformālās izglītības sistēmas darbības efektivitāti

Izglītības un zinātnes
ministrija

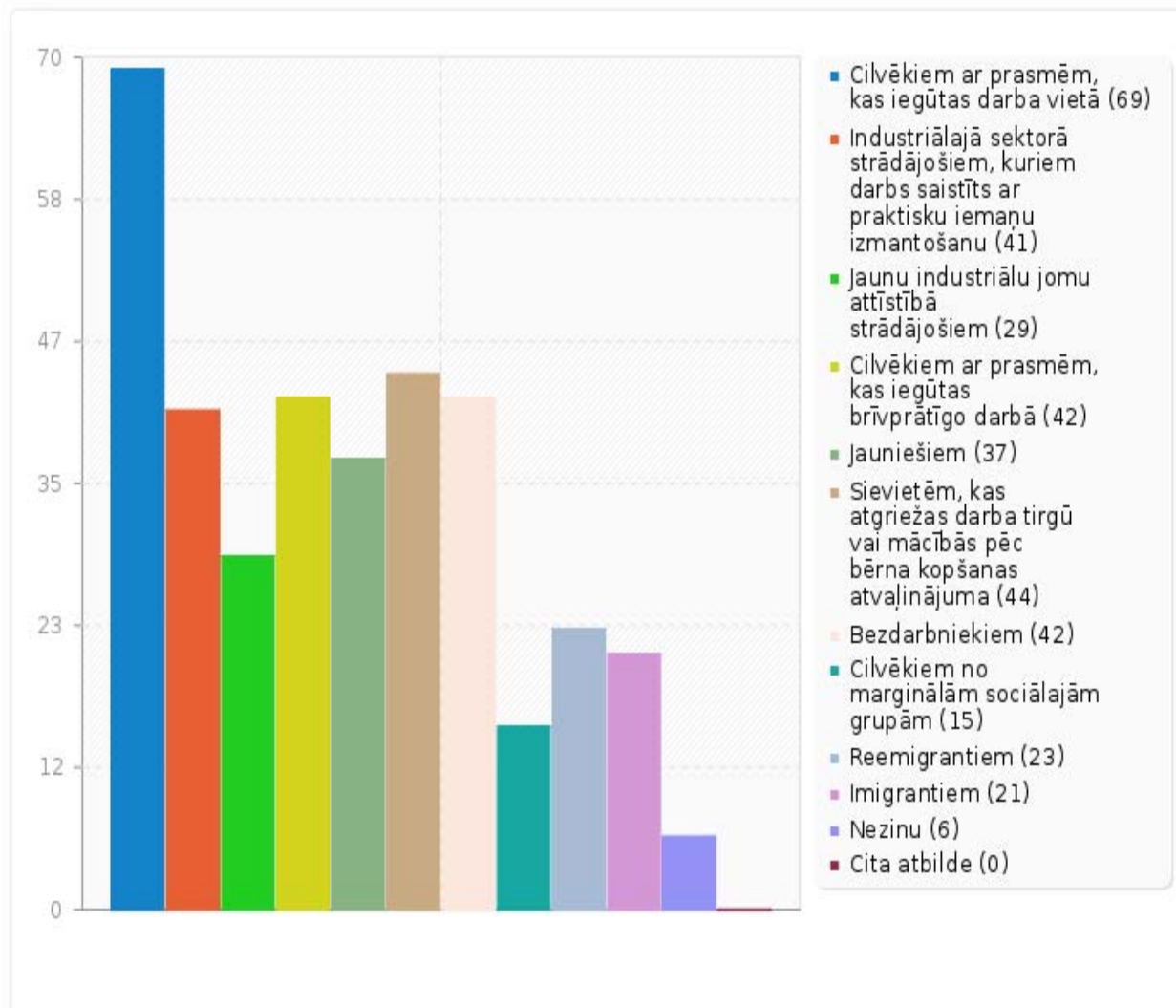
Lūdzu, novērtējiet Latvijā pastāvošo ārpusformālās izglītības sistēmas darbības efektivitāti

Izglītības un zinātnes
ministrija

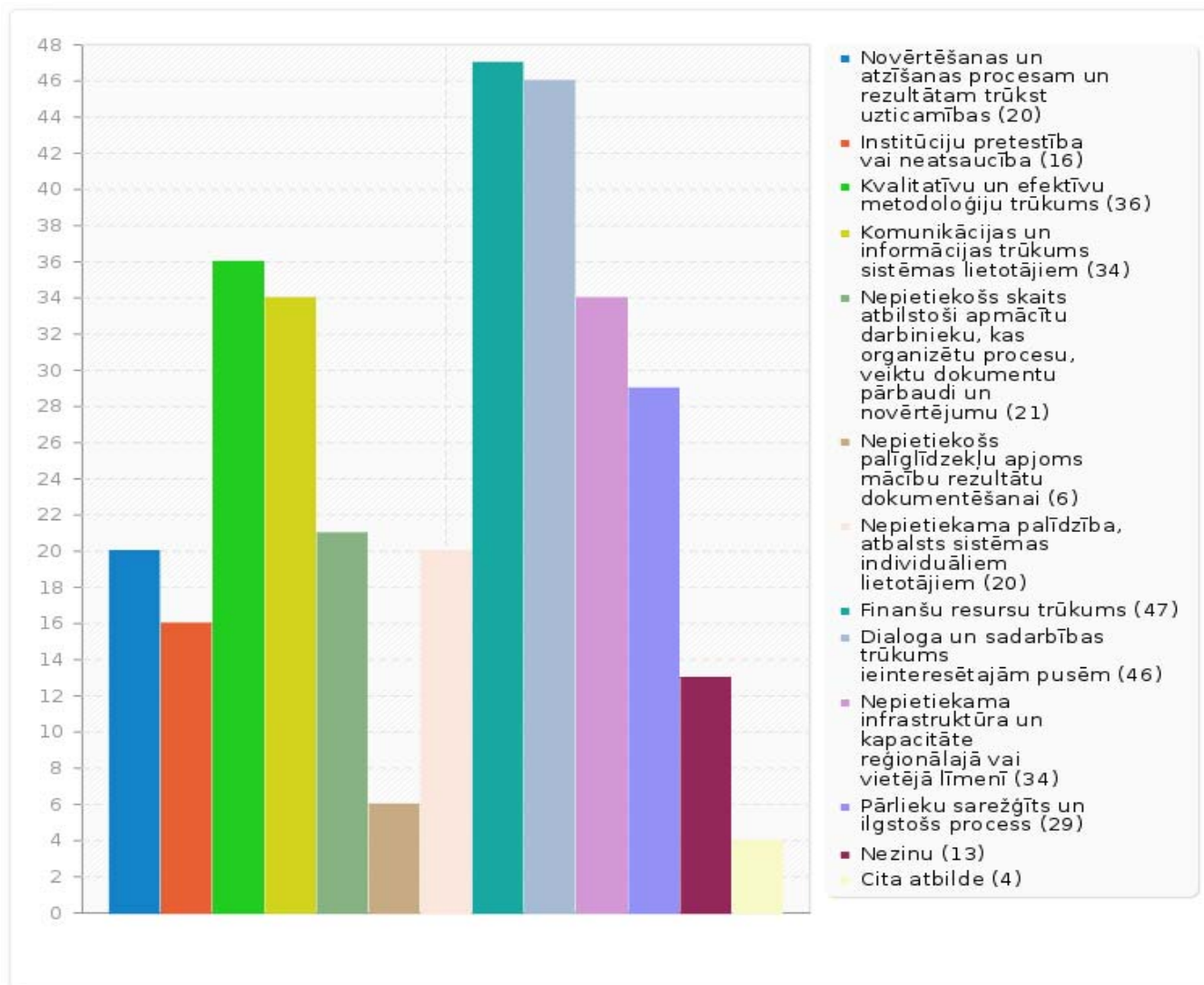
Kādām mērķa grupām ārpusformālās izglītības novērtēšana un atzišana Latvijā ir nozīmīga?

Izglītības un zinātnes
ministrija

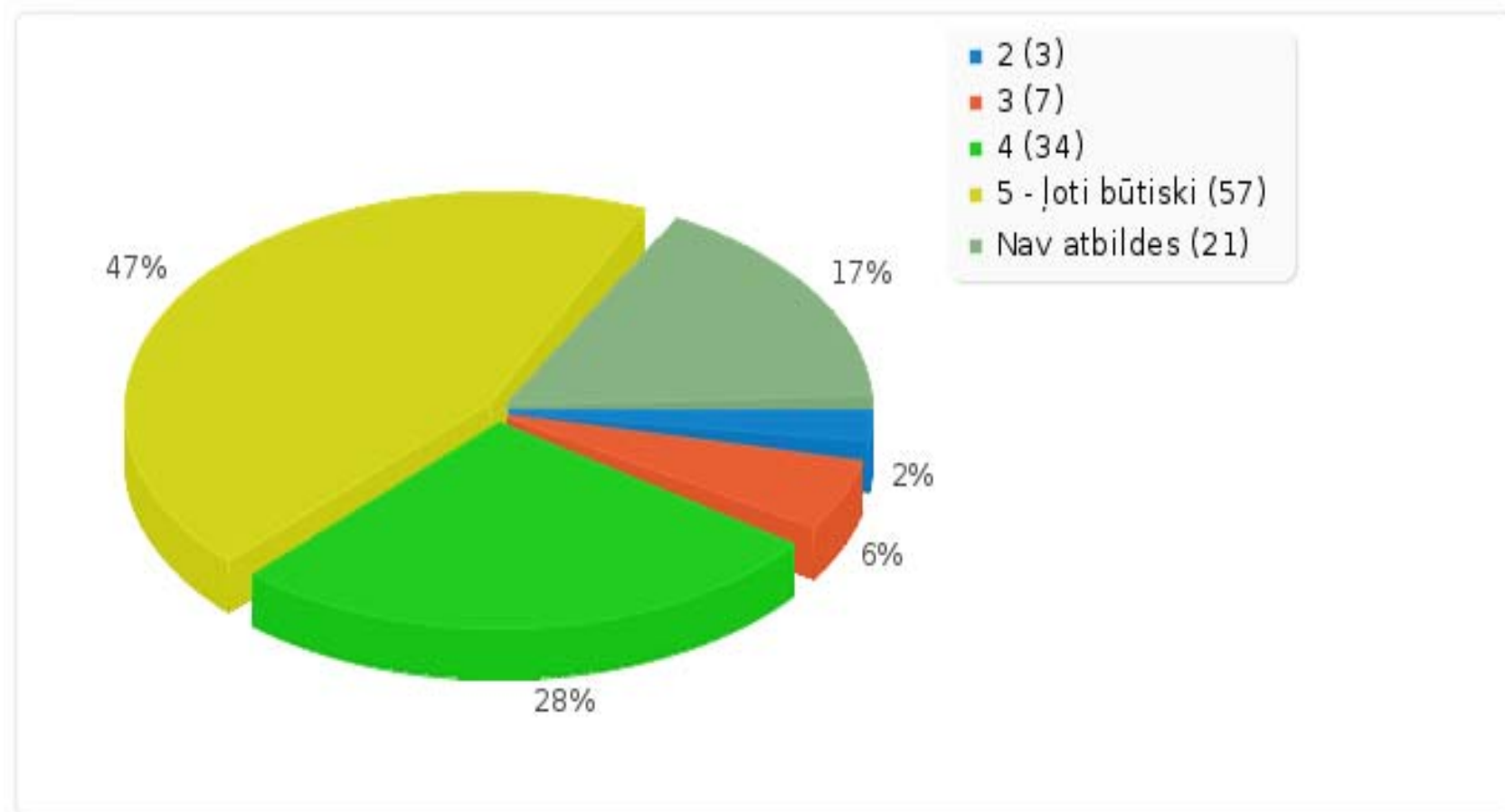
Ārpusformālās izglītības atzišanas procesa attīstību ierobežo šādi iemesli

Izglītības un zinātnes
ministrija

Pieaugušo izglītības (PI) kvalitātes rādītāju būtiskumu, Konkrētajos PIursos apgūtās zināšanas, prasmes un kompetences ir iespējams atzīt un saņemt valsts atzītu kvalifikāciju apliecinošu dokumentu

Izglītības un zinātnes
ministrija

Cik efektīva ir neformālā izglītība kā profesionālās kvalifikācijas atzišanai noderīgu mācīšanās rezultātu veidotāja Latvijā? – izglītības programmu analīze

- Analizēti 33 pieaugušo neformālās izglītības programmu apraksti EKI kontekstā.
- Izglītības programmas ir pietiekami atšķirīgas pēc to ilguma (no 6 līdz 158 stundām).
- Pieder pie 16 izglītības tematiskajām grupām.
- Nosacīts sadalījums pēc tās mērķa:
 - 1/2 “papildināt zināšanas, kas nepieciešamas darba pienākumu veikšanai”;
 - 1/4 “paplašināt redzesloku, lietderīgi pavadīt brīvo laiku, apmierināt interesi”;
 - 1/4 “uzlabot savas prasmes un iemaņas, kas var noderēt, lai atrastu darbu vai uzsāktu savu biznesu”.

Izglītības un zinātnes
ministrija

Neformālās izglītības programmu piederība izglītības tematiskajām grupām

Izglītības un zinātnes
ministrija

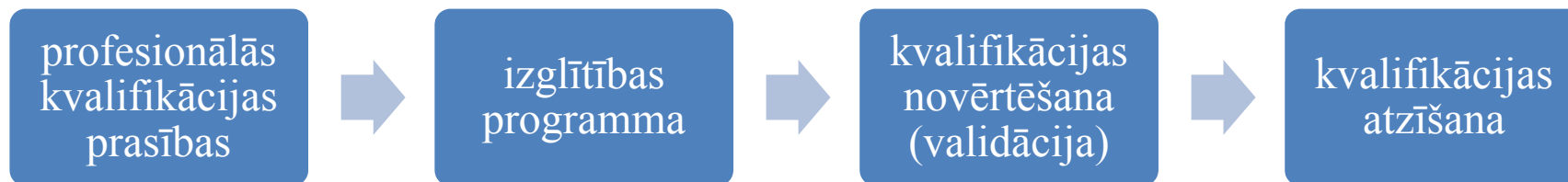
Cik efektīva ir neformālā izglītība kā profesionālās kvalifikācijas atzišanai noderīgu mācīšanās rezultātu veidotāja Latvijā?

- 4/5 - gadījumu (27) izglītības programmu aprakstā izmantota ir "input" pieeja, 1/5 gadījumu (6) izglītības programmu mērķu un uzdevumu formulējums satur arī mācīšanās rezultātu elementus.
 - Raksturīgi, ka šādi formulējumi ir piemēroši lielāka apjoma (stundu skaita ziņā) izglītības programmām. Vairāku izglītības programmu plānojumā pie attiecīgas tēmas apguves ir norādīts noteikts līmenis (priekšstats, izpratne, pielietošana), kādā tā tiek apgūta.
- Vairumā gadījumu neformālās izglītības ceļā iegūtās profesionālās kvalifikācijas atzišana ir apgrūtināta, jo mācību programmu izstrādē un tālākā īstenošanā iztrūkst mācīšanās rezultātu formulēšanas un novērtēšanas posmi, bet mācīšanas rezultāti ir EKI koncepta kodols.
- Situācija nav unikāla tikai Latvijai. Eiropā 90% no «otrās iespējas» izglītības programmām nepiešķir kvalifikāciju (Werquin, 2012).

Izglītības un zinātnes
ministrija

Principiāls komponents ir mācīšanās rezultātu formulēšana, jo tas ir visas ķēdi caurvijošs elements, un var palīdzēt procesā paaugstināt racionalitāti, caurskatāmību un objektivitāti.

Svarīga ir savstarpēja saskaņotība – kvalifikācijai nepieciešamiem mācīšanās rezultātiem ir jābūt skaidri formulētiem, novērtējamiem, kas ir atskaites sistēma gan formālās, gan neformālās izglītības programmās

Izglītības un zinātnes
ministrija

Mācīšanās rezultātu iedzīvināšana ir sākuma stadijā

Mācīšanās rezultāti nav vienmēr korekti formulēti ne pieaugušo izglītības programmās, ne šīs programmas ierosinošajos dokumentos

Piemērs: dezinfektora apmācība

Izglītības un zinātnes
ministrija

Ministru kabineta 2010.gada 6.jūlija noteikumi Nr.618 «Dezinfekcijas, dezinsekcijas un deratizācijas noteikumi»

22. Izglītības iestāde veic profilaktiskās dezinfekcijas, dezinsekcijas un deratizācijas pakalpojumu sniedzēju – dezinfektoru – apmācību saskaņā ar profesionālās izglītības programmu, kura izstrādāta atbilstoši šo noteikumu [1.pielikumā](#) norādītajam dezinfektoru mācību programmas paraugam, nodrošinot dezinfektora profesionālās darbības pamatzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes (tai skaitā lekciju un praktisko nodarbību skaitu).

1.pielikums
Ministru kabineta
2010.gada 6.jūlija noteikumiem Nr.618
Dezinfektora mācību programmas paraugs

I. Dezinfektora mācību programmas tēmas un saturs

1. Apmācības ietver tēmas par infekciju slimību epidemioloģijas, dezinfekcijas, dezinsekcijas, deratizācijas, darba higiēnas un darba drošības teorētiskiem un praktiskiem jautājumiem.
2. Infekcijas slimību epidemioloģija:
 - 2.1. vispārīgie infekcijas slimību epidemioloģijas jautājumi:
 - 2.1.1. epidemioloģija kā zinātnes nozare. Antroponoze, zoonoze, sapronoze – jēdzienu skaidrojums;
 - 2.1.2. epidēmiskā procesa jēdziens: infekcijas slimību avots, infekcijas slimību ierosinātāja pārnesšanas ceļi un mehānisms, infekcijas slimību ieejas vārti, inkubācijas periods, infekcijas slimību ierosinātāja izdalīšanās ceļi no organisma;
 - 2.1.3. infekcijas slimību ierosinātāja noturība apkārtējā vidē;
 - 2.2. dezinfektora darbā aktuālo infekcijas slimību epidemioloģija: infekcijas slimību izraisītāji, infekcijas slimību avoti, pārnesšanas ceļi, infekcijas slimību procesa īpatnības:
 - 2.2.1. infekcijas slimības ar fekāli orālo pārnesšanas mehānismu: vēdertīfs, A un B paratīfi, salmoneloze, šigeloze,

.....

Izglītības un zinātnes
ministrija

Pieaugušo izglītības programma dezinfektora apmācībai, 25.stundas

Programmas apguves novērtēšana

Pēc izglītības programmas apguves, izglītojamais kārto zināšanu pārbaudi. Balstoties uz eksāmena komisijas protokolu, tiek piešķirts izglītības dokuments, kas apliecina izglītības programmas sekmīgu apguvi.

Plānotie rezultāti

Izglītības procesa rezultātā sagatavota persona, kura:

- Apguvusi izglītības programmas mērķos uzskaitītās teorētiskās un praktiskās zināšanas
- Iegūtās zināšanas un prasmes faktiski pielietojusi prakses laikā
- Papildus praktiskā darba nianšes apguvusi prakses vadītāja uzraudzībā
- Savu sagatavotību konkrētajam darbam apliecinājusi noslēguma pārbaudījumā
- Ir pietiekoši sagatavoti, lai patstāvīgi un kvalitatīvi prastu veikt dezinfekcijas, dezinsekcijas, deratizācijas darbības objektos